

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrt leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja **opravištvu** v škofjsk. poslopju (Bischofshof.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

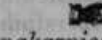
 P. n. deležnike tiskovnega društva in naročnike „Slov. Gospodarja“, ki še so kaj na dolgu, zopet prosimo, naj nam zaostalo deležnino ali naročnino pošljejo. Leto bo kmalu pri kraju in takrat mora društvo svoje račune sklenoti. Ko bi kdo dvomil, je-li še kaj dolžen ali ne, naj blagovoli prihodnjic pogledati svoj zavitek, na katerem bomo dolžnikom imena modro podčrtali.

Vabilo na naročbo.

Kmalu poteče lelošnje leto, torej že zdaj vabimo vse prijatelje „Slovenskega Gospodarja“ na obilno naročbo za leto 1877. „Slov. Gospodar“ je med vsemi slovenskimi listi razmerno najcenejši in po slovenskem Štajerskem najbolj razširjeni list. Katoliško tiskovno društvo dobro vedoč, kako trda je za denar kmetom, katerim je list v prvi vrsti namenjen, storilo je vse, kar je mogoče, da bi še nadalje po tej izvanredno nizki ceni list izdajati moglo. Čeravno je tudi društvu trda za denar, ker je nekaj deležnikov odstopilo in ker se je list nekterim na vero pošiljal, ki še odlagajo s svojim plačilom, bode iz omenjenega uzroka prihodnje leto še itak „Slov. Gospodarja“ po stari ceni izdajalo. Vendar da pri svojem rodoljubnem prizadevanju ne bi gmotne škode trpelo, prosi, naj mu vsi dosedanji deležniki zvesti ostanejo in naj še med deležnike pristopijo drugi, ktere je volja dobro reč pospeševati; kajti brez deležnikov lista ni mogoče po 3 fl. dajati. Potem se v novem letu ne more nikomur list pošiljati, če naprej naročnine ne pošlje. Pri vsakem listu je tako, in skušnja nas uči, da je to dobro in potrebno.

Vabimo torej še enkrat na obilno naročbo in prosimo, da se nam še ta mesec naročnina pošlje.

Za celo leto znaša deležnina **5 fl.**, — naročnina **3 fl.**, — za pol leta **1 fl. 60 kr.** — in za četrt leta **80 kr.**

 Naročnina se najleži pošlje po poštnih nakaznicah.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Cerkvene zadeve.

Zbolšanje duhovniške plače, kakoršno je minister Štremajer v državnem zboru nasvetoval, je povsodi med duhovščino napravilo veliko nevoljo; vsi pravijo, da to ne bodeboljšanje, ampak shujšanje sedanje plače in se bojijo, da bo to dijake še bolj strašilo in odvrčalo od duhovniškega stanu. To bi bila velika nesreča za katoliško ljudstvo pa tudi za državo. Ljudje že sedaj po mnogih krajih pogrešajo redno službo božjo, ker so brez duhovnikov, in bodo, zlasti mladina, vedno bolj zdvijani in razposajeni. Bogoslovnice so povsodi letos bolj prazne, kakor v poprejšnjih letih. V Mariboru jih imamo 32, prej po 50 in 60. Umrlo pa je letos že 18 mešnikov. Drugod je še hujše. Res je, ne želje po denarjih ali dobrem življenju ne smejo klicati v službo sv. Cerkve, vendar 16letno učenje, ki je stalo najmanj 3000 fl. ni v nobeni razmeri z kaplansko plačo 300 fl. in z župniško 500 fl., ni v nobeni razmeri ne z potrebami izobraženega človeka, ne z dolžnostmi duhovnika. G. A. E. (Einspieler) pravi v Kärntner-Volksstimme štev. 79. vsak župnik bi moral dobiti 800 fl. in kaplan 500 fl. najmanj; kajti pisar in žandar, ki nista nič „študirala“ dobita svojih 400 gld., učitelj, ki je malo „študiral“ svojih 500 fl. in najnižjšemu uradniku se plačuje po 600—800 fl. Duhovnik je „študiral“ 16 let, toraj mu gre najmanj 500—600 fl. Sicer pa, kakor je slišati, bo državni zbor vse odložil, ker misli ministra Štremajerju zopet dovoliti 600.000 fl., da jih deli — med proseče duhovnike!

Šolske sestre na Štajerskem.

8. Podružnica: Haus na zgornjem Štajerskem v aniški dolini ima svoj začetek od l. 1871. Ondašnji šolski svet je poklical „sestre“, da prevzamejo poduk na dvarazredni javni šoli. Delujejo tam 4 „sestre“.

Najmlajše „hčerke“ podružnice matiške hiše v Algersdorfu od letošnjega leta še imamo zazaamljati: 9. v Šladmingu in 10. v trgu Mautern in

naposled 11. v Stainz-u in sicer po prizadevanju ondašnjega č. g. dekana Dr. Janeza Köberl-na. Na priprošnje mil. sekovskega škofa je visokородni g. grof Meran velikodušno prepustil v svojem gradu „sestram“ prostor za učilnico in bivanje. Skrbni g. dekan so akoravno bolelni 20. avgusta 1876. v prelepi besedi svojim faranom potrebo in korist kršč. šol razložili ter ljudstvo vabili, da svoje dare vložijo, da bodo zamogle „šol. sestre“ poduk prevzeti v ondašnji fari. —

Sedaj imaš lj. bralec! kratek popis, kako so se širile „šol. sestre“ po naši lepi Štajerski. Lehko si pri popisovanju podružnic zapazil, kako hitro se je število otrok množilo, ker so morale nove razrede upeljavati. Ravno to je jasen dokaz, kako zaupanje in spoštovanje zavživajo one povsod pri otrokih in dobrih kršč. stariših, kar jih upeljavajo v naše šole močno priporočuje. Kar zlasti našo lavantinsko škofijo zadeva so se želje po „šolskih sestrah“ na večih krajih že zglasile, najbolj pa v Celju. Tukaj so vrli okoliščani si mnogo prizadevali, da bi jih za krščansko izrejo svojih deklic dobili. Ali krščanske izomiki sovražni liberalizem je vedel toliko zaprek napraviti, da se je zopet vse razbilo. Treba je počakati ugodnijih časov!

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kako bi se dali gospodarski dohodki pomnožiti!

4. Nadomestjenje menj. dobrih živalskih plemen z boljšimi, da se za polagano krmo dobi več dobička. Vendar prenašati se tukaj ni treba, ampak boljše je, če se polagoma in opazno stopa naprej. Ne sme se vsakemu hvalešanju kakega novega plemena brž verovati, ampak menjši posestniki naj gledajo na skušnjo večjih gospodarjev, ki laglje pretrpijo škodo iz raznih poskušanj. Toda kar so enkrat skušnje kot res boljše potrdile, to se ne sme zanemarjati in zato se naj boljša plemena goved, svinj, ovac, bčel itd. s časom uvedejo na mesto menj. dobrih. Kmetovalci blizu mest imajo priložnost veliko denarjev izrešiti iz perutine in tudi iz reje kunccev ali pitovnih zajcev, kjer se meso teh jako plodnih živalic čišla. Perutina in vse, kar od nje pride, najde vselej kupcev in večjidel dobrih.

5. Marljivejše sajenje in streženje sadunosnih dreves. Slovenci so v sadjerejstvu že precej drugim narodom naprej, vendar še imamo neizmerno veliko storiti, preden dospemo do zaželjenega cilja kolikor mogoče velike izvrstnosti. Nek kmetič na Českem je imel majhno posestvo, namreč 11 1/2 hektara njiv in 1 3/4 hektara travnika; vendar je vsak kotič, vsak prazen prostorček zasadil z najlahtnijim sadunosnim drevjem in mu tudi stregel tako, da po poprečnem računa dobi vsako leto po 200 fl. samo za sad. Dakle, dragi rojaki, zasajajmo preloge in sploh

vse za sadjerejstvo prazne in primerne prostore, bogatimo sebe, lepšajmo deželo!

6. Zniževanje gospodarskih stroškov. To je sicer drugo in važno pravilo umnega gospodarstva, vendar se ne da povsod doognati. Davkov, doneskov za asekurancije, najemščine itd. si ne moremo sami znižati. Ali vkljub temu se pri gospodarstvu še marsikaj najde, kder bi se dalo kaj prihraniti. Tako so na primer težaki ali delavci jako dragi, ako se držijo še pri brani in če jih gospodar pri delu nadzorovati ne more. Taki radi stojijo in gledajo, da le den mine. Zato pa storijo prav tisti gospodarji, ki delavcem opravila, kder ni mogoče ostrega nadzorovanja, oddajajo po prej dogovorjenih pogodbah (Accordarbeiten); gospodar reče: jaz ti plačam za izkrcenje ove šume toliko — delavec pritrdi in sedaj je le njegov dobiček, če se urno in marljivo giblje. Čem bolj se žuri ali podviza, poprej dobi obečani denar in poprej lahko gre za drugim zaslužkom; pomagano je gospodarju pa tudi delavcu. Zato so že menjši posestniki, posebno na Českem in Zg. in spod. Avstrijskem začeli se pogajati z delavci celó pri takih opravilih, pri katerih tega poprej storiti niso imeli navade. Oddajajo na pogodbo: oranje, vlačenje, valjanje, žetev, kositev, spravljanje sena, osipavanje pletje, zlasti pa razne vožnje. Lastnim, t. j. domačim ljudem dajajo tudi pogodbe na ure, na den in jim privoščijo pri posebnej marljivosti kak nadavek, ali kupico piti, kar ima posebno dobre nasledke gledé urnega in zvestega dela. Marsikateri gospodar shaja sedaj lahko z dvema posloma, ko je poprej moral imeti po tri. Nadavki niso blizu toliko znašali, kolikor se je z odpustom tretjega posla prihranilo. Pri takem ravnanju se tudi posli ohranijo pri dobri volji, so marljivi in zadovoljni in se ne prestavljajo radi v druge službe; z lenuhi pa itak ni nič opraviti! Na dalje se da marsikateri krajcar prihraniti, če gospodar in jegova družina na razno orodje dobro pažko ima in vedno v pravem redu drži; živinsko opravo, vozove, pluge, brane, motike, grablje, sekire itd. Poškodovano orodje se mora brž popraviti, da več časa trpi. Potem preden se orodje hranit dene, se naj vselej čedno osnaži in če treba namaže. Posebno zdatno se znižajo gospodarski stroški tam, kder ali gospodar ali njegovi posli sami umijo vsakojako menjšo popravo ali narejanje potrebnijih in navadnijih reči ter sami zlasti po zimi delajo grablje, lopate, ročnike za sekire, lestvice vile, pletejo koše in košare, panje itd. Marsikateri krajcar ostane tako gospodarju v žepu, ki bi sicer prišel drugim v roke. Za prihodnje leto ima „Slov. Gospodar“ v pospeh gori navedenih naukov pripravljenih več lepih in podučljivih sestavkov o najboljših rastlinah za polaganje živini in o njihovem pridelovanju, potem o raznih svinjskih plemenih in naposled o perutinstvu in o nekterih izvrstnih plemenih kuretine, kakoršnih imajo na gradu v Spielfeldu.